

Доманюк О.,

Національний університет «Острозька академія»

ОСОБЛИВОСТІ КАНАДСЬКОЇ ФРАЗЕОЛОГІЇ

У статті розглянуто особливості канадської фразеології з лінгвокультурологічного погляду і наведено тематичну класифікацію канадських ідіом.

Ключові слова: фразеологізм, ідіома, канадизм, національний варіант мови.

В статье рассматриваются особенности канадской фразеологии с лингвокультурологической точки зрения и приводится тематическая классификация канадских идиом.

Ключевые слова: фразеологизм, идиома, канадизм, национальный вариант языка.

The article deals with the investigation of peculiarities of Canadian phraseology from the linguocultural point of view and provides the topical classification of Canadian idioms.

Key words: phraseological unit, idiom, canadianism, national variant of a language.

Фразеологія є скарбницею мови, адже саме у фразеологізмах відображається історія народу, особливості його культури і побуту. Фразеологізми є інформативними одиницями мови; вони не можуть розглядатися як «прикраси» або «надмірності». Подібне трактування фразеологізмів зустрічається у деяких працях, проте зараз воно вважається застарілим. Фразеологізми – одна з мовних універсалій, оскільки немає мов без фразеологізмів. Англомовна фразеологія є надзвичайно багатогою і має довгу історію. Часто фразеологізми мають яскраво виражений національний характер [2, с. 4]. Сучасні лінгвісти розрізняють такі національні різновиди англійської мови, як британська, американська, канадська та австралійська. Ця класифікація відображається і у фразеології англійської мови. У цій статті розглядаються особливості саме канадської фразеології. Канадська

фразеологія відрізняється від фразеології стандартного варіанту англійської мови – британського, хоча вони й мають дуже багато спільних рис.

Функції, значення, структуру та етимології фразеологізмів досліджували як зарубіжні так і вітчизняні лінгвісти, зокрема: В. Кунін, Н. Амосова, І. Корунець, В. Виноградов, Л. Сміт, В. Колінз та багато інших. Проте дослідженню фразеології канадського варіанту англійської мови було присвячено значно менше уваги. До того ж, фразеологічний фонд є відкритою системою, яка постійно поповнюється новими одиницями, що походять із висловів митців, літераторів а також створюються народом завдяки виникненню нових соціальних явищ. Тому в межах цієї теми існує ще ціла низка питань, які необхідно детальніше вивчити – в чому і полягає актуальність дослідження.

Мета роботи полягає в дослідженні канадизмів у сфері фразеології канадського варіанту англійської мови. Мета статті передбачає виконання наступних завдань:

- 1) визначити загальні особливості канадського варіанту англійської мови;
- 2) дослідити канадську фразеологію;
- 3) виділити та охарактеризувати лексичні одиниці канадського походження, що зустрічаються у фразеологічних зворотах.

Канадська англійська мова є передусім результатом чотирьох хвиль імміграції та заселення території впродовж майже двох століть. Першою великою і найважливішою у лінгвістичному плані хвилею англomовного поселення в Канаді був вплив лоялістів, головним чином із Нью-Йорка, Нью-Джерсі та Пенсильванії. У зв'язку із цим, деякі вчені вважають, що канадська англійська походить від північного варіанту американської англійської [3, с. 42]. Канадська англійська поєднує в собі традиції британського варіанту англійської мови (головним чином це стосується правопису), а також американського варіанту, що має значний вплив на лексику і фонетику канадської англійської мови. Меншою мірою англійська мова в Канаді схильна до впливу інших мов, серед яких центральне місце займає французька (друга державна мова Канади), мови корінних народів та мови асимільованих груп іммігрантів. Також вчені виділяють невелику групу унікальних канадських слів, що заперечує теорію про те, що канадська англійська є лише комбінацією американського та

британського варіанту мови. Отже, канадська англійська є особливим національним варіантом англійської мови, що базується головним чином як на американській так і на британській англійській і є результатом тривалого процесу розвитку та становлення мови.

Термін канадизм можна визначити як «лексичну одиницю, яка повністю, у всій широті своїх значень є приналежністю канадської англійської (повні канадизми) або слова та стійкі словосполучення, які входять до канадської англійської в одному зі своїх значень (часткові канадизми)» [1, с. 40]. Попова також вказує на те, що канадизми можуть відноситись до нейтральних шарів лексики або до стилістично забарвлених. Цікавий той факт, що більша частина канадизмів представлена саме не одиничними словами а стійкими словосполученнями. На їх долю припадає близько 15%, тоді як окремі слова становлять 5% специфічних локально-маркованих елементів лексики канадської англійської [1, с. 42].

Канадські ідіоми та стійкі словосполучення можна відповідно до тематики в загальному поділити на три групи: 1) ідіоми, що позначають або описують власні назви; 2) ідіоми, що позначають реальії канадської культури, суспільного та політичного життя; 3) ідіоми, що позначають особливості канадського побуту. Цю класифікацію можна розширювати і доповнювати.

До першої групи фразеологізмів можна, наприклад, віднести такі: *God's country* – Cape Breton Island (Nova Scotia); *The Big Smoke* or *Hog Town* – Toronto; *Fraggle Rock* – Tumbler Ridge (British Columbia); *By Town* – Ottawa, Ontario, *Toon Town* – a local term for Saskatoon, Saskatchewan; *Cow-Town* – Calgary, Alberta.

До другої групи належать такі ідіоми як: *Grit* – член Ліберальної партії Канади; *Mountie* – співробітник канадської національної поліції; *Caisse populaire* – кооперативний банк або кредитна спілка (переважно у Квебеці); *cod-chucker* (*cod-choker*) – житель Нью Брунсвіка.

Третя група ідіом є найбільш широкою, адже стійкі сполучення, що стосуються побуту виникають у мові постійно, завдяки виникненню нових явищ, предметів, кулінарних страв. Велика частина фразеологізмів із цієї категорії походить із популярних телесеріалів, пісень, літературних творів і часто має обмежене поле використання – усне мовлення. До цієї групи можна включити наступні стійкі словосполучення: *marvel on up the road* – to drive up the road and see

what is going on; *to tow something alongside for a bit* – not to be sure if you believe in something; *square head* – derogatory term for Anglophone Canadians; *bear walker* – a witch; *coldfish cowboy* – a maritime who goes out west to work; *Elephant ear* – a dessert maid of fried dough; *run a message* – to run an errand.

Отже, канадська англійська є не просто діалектом, а особливим національним варіантом англійської мови, який характеризується наявністю абсолютних та часткових канадизмів – слів та стійких словосполучень, канадського походження. Канадські фразеологізми можна класифікувати за різноманітними критеріями. Зважаючи на популярну теорію про те, що канадський варіант англійської є сумішшю британського та американського варіанту, значення національної канадської фразеології недооцінюється, а тому є недостатньо вивченим. Проте, оскільки фразеологія мови є скарбницею знань про народ, необхідно її детальніше досліджувати.

Література:

1. Амосова Н. Н. Основы английской фразеологии. – Л. : Изд-во Ленинградского университета, 1963. – 208 с.
2. Кунин А.В. Курс фразеологии современного английского языка. – М. : Высш. школа, 1986. – 122 с.
3. Boberg Ch. The English language in Canada. Status, history and comparative analysis / Charles Boberg. – Cambridge university Press, 2010. – 272 p.
4. Dictionary of Canadianisms on Historical Principles / Ed. by W.S. Avis et al. – Toronto : Gage, 1967. – XXVIII, 927 p.